

מצודת כ"ח

בשנת 1937 נסלל כביש הצפון, על ידי שלטונות המנדט הבריטי במטרה לנסות ולשלוט על מרחב הגליל בעת המרד הערבי הגדול. לאחר מכן, בשנת 1938 נסללה גדר תיל בשם גדר הצפון ולאורך הגדר והכביש הוקמו מספר מצודות טגארט, פרי תכנונו של המהנדס הבריטי המומחה ללוחמה בטרור, סר צ'ארלס טגארט, (אחת מהן - מצודת כ"ח (אז "נבי יושע" על שם הכפר הסמוך). המצודה נבנתה במיקום אסטרטגי והיא חלשה על כל עמק החולה ועל הדרכים המובילות ליישובי הצפון היהודים המבודדים - כפר גלעדי, תל חי ומטולה. ב-15 באפריל 1948 קיבלו הערבים לידיהם את המצודה מידי הבריטים ובכך היא סיכנה את יישובי אצבע הגליל שהמצודה שלטה על הגישה אליהם.

בשל חשיבותה האסטרטגית של המצודה הוחלט לפעול מייד כנגדה ולכבשה. ארבעה לוחמים מגדוד 11 של חטיבת גולני נהרגו בניסיון הכיבוש הראשון. הקרב הגדול התחולל ב-20.4.1948. כח מהגדוד השלישי של הפלמ"ח עלה בלילה מהעמק, פרץ את גדרות המצודה, והגיע עד לקיר המצודה. כאן היה עליהם להניח את חומר הנפץ על דרגש, מאחר ויסודות המצודה בלטו כ-70 ס"מ מעל לקרקע. הדרגש שהוכן מבעוד מועד אבד בדרך לכן ערמו חבלני הפלמ"ח ערימת אבנים עליה הניחו את מטען חומר הנפץ. עקב כך הם נתגלו על-ידי הערבים במצודה שהשליכו לעברם רימונים. כמה חבלנים נפצעו מהרימונים וחבריהם לא רצו להפעיל את מטען הנפץ בטרם יפוננו הפצועים.

רוב הלוחמים נפגעו בעת חילופי האש. חלק מן הפורצים אף חדר לחצר המצודה אולם נלכד באש. ניתנה פקודת נסיגה, שבוצעה תוך לחימה בתגבורות ערביות. בקרב גבורה זה נפלו 22 לוחמים ורבים נפצעו. בסופו של דבר נכבשה המצודה ב-17.5.1948 כמעט ללא קרב, לאחר שהערבים נטשוה מפחד הפצצת מטוסי הפרימוס, שלא פגעו במטרה אך גרמו להם פסיכולוגי. בקרבות על כיבוש מצודת ישע נפלו עשרים ושמונה לוחמים - ומכאן כינויה מצודת כ"ח.

